

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2022/2023-2023/2024
(skrajne daty)
 Rok akademicki 2022/2023

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Archeozoologia
Kod przedmiotu*	
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Humanistycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Archeologii
Kierunek studiów	Archeologia
Poziom studiów	studia II stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	I rok, 1 semestr
Rodzaj przedmiotu	kierunkowy
Język wykładowy	polski
Koordinator	Dr hab. Jarosław Wilczyński
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr hab. Jarosław Wilczyński

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykt.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
1	15	15							4

1.2. Sposób realizacji zajęć

X zajęcia w formie tradycyjnej

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

ZALICZENIE BEZ OCENY - WYKŁAD

ZALICZENIE Z OCENĄ – ĆWICZENIA

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Brak
------

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie studentów z różnymi kategoriami źródeł archeozoologicznych
C2	Zapoznanie studentów z metodami badań archeozoologicznych
C3	Zapoznanie studentów z problemami rekonstrukcji relacji między człowiekiem a zwierzętami w przeszłości
C4	Zapoznanie studentów z metodami pokrewnymi stosowanymi do analiz szczątków zwierzęcych (aDNA, analiza składu izotopowego)

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu STUDENT:	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Absolwent zna w pogłębionym stopniu terminologię, teorię i metodologię dyscyplin nauki współpracujących z archeologią w badaniach nad przeszłością	K_Wo2
EK_02	Absolwent zna w sposób uporządkowany i pogłębiony zjawiska i procesy przyrodnicze zachodzące w różnych okresach dziejów, zna znaczenie roślin i zwierząt w gospodarce społeczności pradziejowych i wczesnohistorycznych, ma wiedzę o surowcach wykorzystywanych w pradziejach i okresach historycznych	K_Wo6
EK_03	Absolwent potrafi formułować problemy badawcze, samodzielnie zdobywać i integrować wiedzę z różnych dyscyplin humanistycznych, społecznych i przyrodniczych potrzebną do rozwiązania problemów badawczych, dobierać literaturę specjalistyczną, poszerzać umiejętności badawcze i podejmować autonomiczne działania w kierunku rozwijania zdolności i kierowania własną karierą zawodową	K_U03
EK_04	Absolwent potrafi rozpoznawać kostne szczątki ludzkie i zwierzęce w materiałach archeologicznych, a weryfikować wiedzę o rozwoju gospodarczym i kulturowym na podstawie danych antropologicznych i archeozoologicznych	K_U10
EK_05	Absolwent jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy, do jej pogłębiania z uznaniem znaczenia zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	K_K01

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Podczas wykładu przedstawiona zostanie historia badań archeozoologicznych oraz jej rozwój jako samodzielnej dyscypliny naukowej. Zaprezentowane zostaną najważniejsze strategie zdobywania pożywienia mięsnego w przeszłości oraz proces udomowienia zwierząt. Omówione zostaną główne współczynniki wykorzystywane w

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

badaniach archeozoologicznych (NISP, MNI, MNE, MAU) oraz objaśniony zostanie wpływ czynników biotycznych i abiotycznych na depozyty zwierzęce. Przedstawione zostaną przykładowe rezultaty badań archeozoologicznych i ich wpływ na interpretacje stanowisk archeologicznych oraz metody pokrewne stosowane przy analizie szczątków zwierzęcych.

Treści merytoryczne
Historia badań archeozoologicznych
Strategie gospodarowania zwierzętami w przeszłości, udomowienie zwierząt
Współczynniki stosowane w archeozoologii
Interpretacja stanowisk archeologicznych w świetle wyników badań archeozoologicznych
Metody pokrewne stosowane w analizach szczątków zwierzęcych

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Podczas ćwiczeń omówione zostaną rodzaje źródeł archeozoologicznych oraz metody badawcze stosowane w archeozoologii. Na przykładzie materiałów kopalnych studenci będą mieli szansę w praktyce dokonać samodzielnej identyfikacji szczątków zwierzęcych oraz śladów na nich reprezentowanych. W oparciu o te ustalenia będzie możliwe przedstawienie przez studentów interpretacji opisywanych zespołów osteologicznych.

Treści merytoryczne:
Identyfikacja taksonomiczna oraz anatomiczna szczątków zwierzęcych
Rozkład gatunkowy i anatomiczny szczątków, ocena ilościowa
Możliwości oznaczania wieku, sezonu i płci zwierząt
Interpretacja ślady na kościach pochodzenia antropogenicznego
Przekształcenia tafonomiczne zbiorów kostnych

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład z prezentacją multimedialną

Ćwiczenia: zadania praktyczne (praca na materiale kopalnym), dyskusja

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	EGZAMIN USTNY Z TEORII BADAŃ ARCHEOZOOLOGICZNYCH	W, ćw.
EK_02	EGZAMIN USTNY Z TEORII BADAŃ ARCHEOZOOLOGICZNYCH	W, ćw.
EK_03	DYSKUSJA PODCZAS ZAJĘĆ	W, ćw.
EK_04	EGZAMIN PRAKTYCZNY - PRÓBA IDENTYFIKACJI ZBIORU KOSTNEGO	W, ćw.
EK_05	DYSKUSJA PODCZAS ZAJĘĆ	W, ćw.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Aktywny udział w zajęciach, wykonywanie zadań dotyczących metod stosowanych w archeozoologii. Wykazanie się zrozumieniem podstawowych pojęć stosowanych w archeozoologii. Umiejętność zastosowania w praktyce informacji prezentowanych podczas zajęć: praktycznej identyfikacji taksonomicznej oraz anatomicznej szczątków kostnych, interpretacji otrzymanego do oceny zespołu osteologicznego.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Na podstawie przykładowego zespołu zwierzęcych szczątków kostnych: - dokonanie poprawnej identyfikacji taksonomicznej oraz anatomicznej szczątków; - obliczenie podstawowych współczynników stosowanych w archeozoologii; - obliczenie udziału kości zwierząt zabitych w młodym wieku wskazanie wszelkich śladów związanych z oddziaływaniem środowiska biotycznego i abiotycznego.	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	20
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	50
SUMA GODZIN	100
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	4

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
------------------	-------------

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Albarella, U. 2017. *Zooarchaeology in the twenty-first century: where we come from, where we are now, and where we are going*, (w:). U. Albarella,

<p>Rizzetto M., Russ H., Vickers K., Viner-Daniels S. (red), <i>The Oxford Handbook of Zooarchaeology</i>. Oxford, 3–21.</p> <p>Bartosiewicz, L. 2001. <i>Archaeozoology or zooarchaeology?: a problem from the last century</i>, <i>Archaeologia Polona</i> 39: 75–86.</p> <p>Lasota-Moskalewska, A. 2008. <i>Podstawy archeozoologii, Szczątki ssaków</i>. Warszawa.</p> <p>Marciniak, A. 1996. <i>Archeologia i jej źródła: materiały faunistyczne w praktyce badawczej archeologii</i>. Warszawa-Poznań.</p> <p>Popesko, P. 2008, <i>Atlas anatomii topograficznej zwierząt domowych</i>, Warszawa.</p> <p>Samsonowicz, A., 1991, <i>Łowiectwo w Polsce Piastów i Jagiellonów</i>, Wrocław-Warszawa-Kraków.</p> <p>Rietz E.J., Wing E.S., 1999, <i>Zooarchaeology</i>, Cambridge.</p>
<p>Literatura uzupełniająca:</p> <p>Binford, L. R. 1981. <i>Bones: ancient men and modern myths</i>. New York Academic Press.</p> <p>Clutton-Brock, J. 1987. <i>A natural history of domesticated animals</i>. London.</p> <p>Lyman, R.L. 1994. <i>Vertebrae Taphonomy</i>, Cambridge.</p> <p>Schmid, E. 1972. <i>Atlas of Animal Bones. For Prehistorians, Archaeologists and Quaternary Geologists</i>, Amsterdam–London–New York.</p>

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej